

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตราด จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และ ขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตราด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 31 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 297 คน รวมทั้งหมด 328 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตราด ปีการศึกษา 2554 โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้อำนวยการของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 31 คนและครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนแกนนำเรียนร่วม เลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) จำนวน 297 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 328 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เป็นคำถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ

1. วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ด้านเนื้อหา

1.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจ ปรับปรุง แก้ไข และข้อเสนอแนะ

1.3 นำแบบสอบถามฉบับที่ตรวจและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง คือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายและสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการประสานงานกับบุคลากรของสถานศึกษา และรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามความแตกต่างระหว่าง ตำแหน่งและประสบการณ์ โดยหาค่าที (t-test)

3.4 เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 328 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.45 เป็นครูผู้สอน จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 90.55 มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10 และไม่ผ่านการอบรม จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 ผู้ตอบแบบสอบถาม ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.73 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 47.87

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเป็นรายข้อปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการเตรียมพร้อม ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.84$) มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับ ลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ ($\bar{X} = 3.71$) และมีการเตรียมพร้อม ให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.69$)

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ ($\bar{X} = 3.19$) มีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.18$) และผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.11$)

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งต่อ การคัดแยก การวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 3.71$) สำรวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียน ($\bar{X} = 3.67$) และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.62$)

2.4 ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและแต่ละระดับ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.47$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 3.38$) และ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.20$)

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดจำแนกตามตำแหน่งพบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านผู้เรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านผู้เรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและ ขนาดเล็กกับ โรงเรียนใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีข้อค้นพบประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยขอนำมาเสนออภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีสภาพการบริหารดังนี้

1.1 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ และมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ จากการดำเนินงานที่มีระดับปฏิบัติการด้านนักเรียนระดับมากเป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กพิเศษเห็นคุณค่า และความสามารถของตนเอง มีการเตรียมความพร้อม การชี้แจง แนะนำ ให้ปรับตัวเข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ส่งผลให้เด็กพิเศษได้รับการช่วยเหลือ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดบทบาทการช่วยเหลือด้านการศึกษาของคนพิการ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วม ในจังหวัดตราด มีความตระหนักและพยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนพิการได้เรียนรู้และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนพิการ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้นักเรียนพิการหรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้นักเรียนเหล่านี้ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั่วไปและต้องมีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม โรงเรียนต้องสนับสนุนนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนเหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับเบญญา ชลธารันนท์ (2546 : 25) กล่าวถึงการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT Framework) การเตรียมความพร้อมเด็กพิเศษและเด็กทั่วไปเพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระ ช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุด และเร็วที่สุด และอริย์ เพลินชัยวานิช (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นภาคเหนือ ตอนล่าง ปีการศึกษา2548 พบว่าด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ทั้งในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ คือผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการมีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบผู้บริหารครูผู้ปกครองชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียนส่วนสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุดคือจัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอและไม่มีเสียงรบกวนในขณะที่เรียน การปรับสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภทและการปรับห้องน้ำห้องส้วมให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูเห็นว่าเด็กพิการมีจำนวนไม่มากไม่จำเป็นต้องปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่มากพอสำหรับการปรับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ งบประมาณส่วนใหญ่ต้องนำไปใช้บริหารจัดการด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2541 : 39 - 41) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาที่ดีที่สุด คือ 4 M'S ที่ต้องใช้เทคนิคการจัดการอย่างมีแผนงาน มีบุคลากรจำนวนมากที่มีประสิทธิภาพมีงบประมาณการลงทุนสูง และมีวัสดุ อุปกรณ์

และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการศึกษาเป็นเงินลงทุนสูงสุด สำหรับด้านวิชาการ อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น เพราะงานวิชาการมีความสำคัญเป็นบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนจะต้อง สนับสนุนจัดการส่งเสริมการศึกษาและโรงเรียนต้องส่งเสริมให้บุคลากรครูได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนเด็กพิเศษสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 73) ที่ศึกษาพบว่าโรงเรียน ไม่ปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็นต้องปรับ เพราะเด็กที่เรียนร่วม เป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบกับกระบวนการจัดสภาพแวดล้อม ทำให้ขาดความสมบูรณ์ต่อเนื่อง และเด็กที่เรียนร่วมไม่ได้รับการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อม อย่างพอเพียงจึงทำให้ด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนันทชัย อินทนาชัย (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในจังหวัดพิษณุโลกพบว่า ด้านอาคารและสิ่งแวดลอมส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการสาเหตุเกิดจากการขาดแคลนงบประมาณ ความไม่เข้าใจในการดัดแปลง อาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม และสภาพการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.3 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรช ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนที่อยู่ในระดับมากคือมีระบบการจัดเก็บข้อมูล นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลเพื่อการส่งต่อการคัดแยกการวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนในระดับมากรองลงมาคือ มีการสำรวจคัดแยกและประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียน อันดับสุดท้ายที่มีการสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วมและนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษได้รับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนขาดทักษะในการ ทำวิจัยในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลไม่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ จะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 ข้อนี้มีความสำคัญ ต่อเป้าหมายความสำเร็จของการจัดการเรียนร่วม ซึ่งถ้าครูปฏิบัติน้อยก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของ เด็กพิการโดยตรงสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548ค : 47) ได้สรุปถึง การจัดการศึกษาพิเศษไว้ว่าบุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญ ไม่มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทการวัดและประเมินผล

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษยังไม่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดความรู้ ทักษะในเรื่องเทคนิคการสอน และการพัฒนาเด็กแต่ละประเภททำให้ไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มศักยภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจา ชลธารันนท์ (2548 : 82) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน ในการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่า จุดอ่อนประการหนึ่งด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนคือ ในการกระบวนจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยไม่มีคณะกรรมการ จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนแต่ละคน กระบวนการตรวจสอบไม่ครอบคลุม ทั้งวิธีการและเครื่องมือ แหล่งเรียนรู้ เป็นเพียงการกรอกแบบฟอร์มโดยครูคนหนึ่งมากกว่าการทำตามกระบวนการจัดทำ แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) และยังไม่ได้นำไปสู่การสอนเพื่อพัฒนานักเรียนพิการให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

1.4 ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับ มาก 1 ข้อ คือ จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและแต่ละระดับเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ารัฐจัดสรรงบประมาณน้อยเกินไป ไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ได้ตรงตามความต้องการ สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษมีน้อยและสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนจะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับเด็กปกติ เมื่อนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ เพื่อการจัดการเรียนร่วมและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมจากงบประมาณที่จัดสรร โรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน และมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการ ศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางและกองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543 : 132) ได้สรุปปัญหา

เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมไว้ ดังนี้ ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนขาดงบประมาณในการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของฐานิยา บุญเกียรติ (2538 : 166) ได้สรุปปัญหาในด้านสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนน้อยมากไม่เพียงพอ ไม่ครบทุกวิชาต้องนำสื่อของเด็กปกติมาใช้งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ สื่อที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อและขาดความรู้ในการผลิตสื่อและใช้สื่อ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540 : 68) ได้สรุปปัญหาในการใช้สื่อการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ และสื่อที่มีอยู่ล้าสมัย ครูผู้สอนขาดทักษะในการใช้สื่อ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่จำแนกตามตำแหน่งพบว่าความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน เห็นสภาพการบริหารจัดการและอุปสรรคเป็นทางเดียวกันและทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนต่างก็พยายามปฏิบัติตาม นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัด โดยกำหนดบทบาทการช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่คนพิการไว้ชัดเจน ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตามนโยบายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่โรงเรียนต้องขอความร่วมมือประสานงานกับทุกฝ่าย โดยผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแสวงหาแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงด้วยดีนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด. 2553 : 9) ส่วนผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร โรงเรียนในฐานะผู้นำของโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ โรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษา ถือว่าเป็นภาระที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการ กำกับ ควบคุม ดูแล แต่ได้รับงบประมาณในการสนับสนุนน้อยไม่พอเพียงในการดำเนินงานตามกิจกรรมและ โครงการและความไม่เข้าใจในการดัดแปลงอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งอำนวยการความสะดวกแก่คนพิการ ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในระดับที่น้อยกว่าครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานสอนโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ พุเกษม (2551 : 75 - 84) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงาน

ของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อของสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ผู้บริหารและครูมีประสบการณ์ผ่านการอบรมมีความเห็นว่าการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมมีระดับการปฏิบัติที่มากกว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ไม่ผ่านการอบรมทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมจะมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ และมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์ (2550 : 99 - 100) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานในระดับมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ผ่านการอบรมโดย ในการปฏิบัติงานทั้งด้านการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ได้รับหลักการและความรู้ในการดำเนินงานที่ชัดเจนและแตกต่างจากการบริหารและดำเนินงานในโรงเรียนปกติ

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนทุกขนาดมีทัศนคติที่ดีต่อภาระงานที่รับผิดชอบจึงมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันว่าสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ไม่ได้เพิ่มภาระงานที่หนักเกินไปอีกทั้งยังคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ควรกระทำจึงมีผลให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามสภาพการบริหารงานไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลวิจัยปรากฏดังนี้สะท้อนให้เห็น

โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จำนวนนักเรียนแตกต่างกันมีสภาพความพร้อม และปัจจัยต่างๆ ทั้งบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท(SEAT Framework) ด้านผู้เรียน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการน้อยไม่พอเพียงในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้ครบถ้วน มีจำนวนครูน้อย และครูไม่ครบชั้นครูคนหนึ่งต้องสอนนักเรียนหลายห้องไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านปัจจัยต่างๆด้าน รวมทั้งได้รับงบประมาณการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานใกล้เคียงที่เอื้อต่อจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี พนมวิจิตร (2546 : 86 - 87) ได้ศึกษาศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน พบว่าในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านผู้เรียน ควรมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรต้องตระหนักและพยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนพิการ ได้เรียนรู้และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั่วไปและต้องมีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม โรงเรียนต้องสนับสนุนนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียน

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม ควรจัดพื้นที่หรือทางเดินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสมและจัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอ และไม่มีเสียงรบกวนในขณะที่เรียน จัดให้มีอุปกรณ์พิเศษเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนเรียนร่วม

ในโรงเรียนจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น และควรให้ผู้ปกครองของเด็กพิการและเด็กปกติอาสาเป็นวิทยากรหรือร่วมกิจกรรมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบควรทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความตั้งใจในการสอน มีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่นตามศักยภาพของเด็ก

1.4 ด้านเครื่องมือ โรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน และมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในด้านอื่นๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน